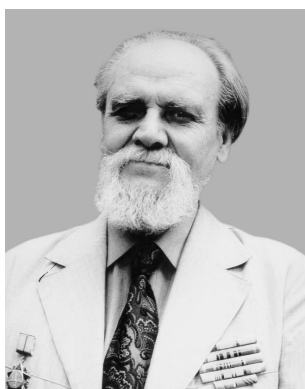

Т. А. Шпаковська

Анищенко Микола Федорович

АНИЩЕНКО Микола Федорович (13(26). 05. 1915, м. Мелітополь, нині Запорізь. обл. – 13. 11. 2009, Дніпропетровськ, нині Дніпро) – театральний художник. Заслужений художник України (1993). Член НСТДУ (1953), НСХУ (1967). Учасник 2-ї світової війни. Закін. Харків. худож. інститут (1941, викл. *С. Прохоров*, [А. Волненко](#), *Д. Овчаренко*, *А. Хвостенко-Хвостов*). Працював театр. художником: у Терноп. муз.-драм. театрі ім. Т. Шевченка (1945–47), Закарп. обл. рос. драм. театрі (м. Мукачеве, 1947–56), Микол. рос. драм. театрі ім. В. Чкалова (1955–66), Краснодар. край. театрі оперети (1966–68), Харків. (1968–70) та Дніпроп. (1970–73) муз.-драм. театрах ім. Т. Шевченка, Худож. фондї України СХУ (1973–95), гол. художник Дніпроп. рос. театру драми ім. М. Горького (1995–2009); 1961–64 – за сумісн. у Київ. укр. драм. театрі ім. І. Франка. Оформив вистави: «Назар Стодоля» Т. Шевченка (1946, Тернопіль); «Варвари» М. Горького (1957), «Одруження Бальзамінова» О. Островського (1963; обидві в Микол. укр. театрі драми і муз. комедії); «Кайдашева сім'я» за І. Нечуєм-Левицьким (1981), «Річард III» В. Шекспіра (1984), «Шельменко-денщик» Г. Квітки-Основ'яненка (1990) – усі в нар. театрі Будинку культури с. Вищетарасівка Томаків. р-ну Дніпроп. обл. У сценографії А. пройшов шлях від ілюзорно-живопис. тлумачення пластич. образу вистави до узагальнених, лаконіч. і метафорич. форм, зберігаючи при цьому вірність реаліст., психол. театрові. У творах класич. драматургії А. виявив знання історії, стилю, часу, в якому відбуваються події («Крихітка Доріт» Ч. Діккенса, Закарп. обл. рос. драм. театр, 1950; «Селянка з Хетафе» Лопе де Веґи, 1959; «Марія Стюарт» Ф. Шіллера, 1961 – обидві Микол. рос. драм. театр ім. В. Чкалова). А. широко використовував різні матеріали, фактури, застосовував проекцію, приділяв велику увагу світлу, тим самим підсилюючи динаміку дії, створюючи емоційно насичене середовище простору сцени («Океан» О.

Штейна, Микол. рос. драм. театр ім. В. Чкалова, 1961; «Правда і кривда» М. Стельмаха, Київ. укр. драм. театр ім. І. Франка, 1965). Від 1938 брав участь у виставках, серед яких – всесоюзні в Москві (1938, 1967, 1976–87), міжнар. у Монреалі «Експо-67», респ. у Києві (1963, 1967, 1972, 1977, 1978, 1982, 1985); персон. у Мукачеві (1948), Миколаєві (1963), Одесі (1964); роботи А. виставлялися у Львові (1956), Краснодарі (1967, 1968), Баку, Тбілісі (1979) та ін. містах. 1993–94 у Дніпроп. держ. істор. музеї ім. Д. Яворницького та 2000 у Будинку-музеї І. Кавалерідзе в Києві відбулися родинні виставки робіт А., його дружини І. Константинової і доньки Ф. Молчанової. А. постійно працював з натури. Створював пейзажі і натюрморти, жанрові композиції, у яких відтворено побут, обряди рідного народу, героїчні сторінки історії запорізького козацтва («Богдан Хмельницький» (1979), «Друзі-козаки після походу» (1980), «Козак Мамай» (1980), «Кобзар», «Біля куреня» (1981), «Українська мати (Мадонна)» (1982) та ін.). Твори зберігаються у музеях Дніпропетровська, Нікополя, Дніпродзержинська, Ялти, Фонді НСХУ.

Основні твори

графіка – «Калина» (1980), «Вітер», «Звивиста річка» (обидві – 1981), «Після дощу», «Дари осені» (обидві – 1982), «Туман», «Жовті квіти», «Осінь» (усі – 1983), «Бузок» (1984).

Рекомендована література

1. Виставка творів художника М. Ф. Анищенка: Каталог. Дн., 1963;
2. Н. Анищенко. Сценографія. Графіка: Каталог. Дн., 1986;
3. Барская Т. Таинственный мир театра // Сов. Крым. 1990, 30 нояб.;
4. Каталог виставки родини художників – М. Анищенка, І. Константинової, Ф. Молчанової. Дн., 1993;
5. Тулянцеv А. Семейный портрет на фоне мольберта // Днепр вечерний. 1993, 27 янв.;
6. Барабан Л. Заворожит и нас палитры пенье... // Там само. 2000, 2 дек.

Бібліографічний опис:

Анищенко Микола Федорович / Т. А. Шпаковська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-44344>. – Останнє поновлення : 2024.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).